

Nr 348.

Av herr Lövgren i Nyborg, *angående undersökning av de inom de skilda skandinaviska länderna praktiserade restriktionsystemen rörande försäljning av spirituosa.*

Under det senaste tiotalet av år har man inom de skandinaviska länderna haft i gällande kraft restriktiva bestämmelser eller kategoriska förbud för försäljning av rusdrycker. Systemen ha varierat inom de skilda länderna i mycket hög grad, och om dem alla kan sägas, att intet varit tillfredsställande ur saklig synpunkt. Under sådana förhållanden synes det mig, som om riksdagen borde taga i övervägande, om man icke genom en undersökning av de skilda systemens fördelar och nackdelar kunde åstadkomma ett system mindre behäftat med brister än det nu rådande s. k. Brattska systemet.

Vid betraktande av förhållandena inom vårt land, i detta nu, förefaller det, som om restaurangkontrollen varit av godo så tillvida som den medfört en hyfsning av restauranglivet, men fråga är, om man icke på många punkter alltför rigoröst tillämpar befogenheten att införa restriktioner. Mot koncentrationen av sprithandeln torde heller icke kunna resas befogade anmärkningar lika litet mot begränsningen av utminuteringsställets antal. Däremot torde mycket befogade anmärkningar kunna resas mot själva kärnan i det »Brattska systemet», nämligen motbokssystemet och motbokskontrollen. Ty, vid en undersökning av förhållandena skall man utan tvivel finna, att motboken alkoholiserat stora delar av landet, som tidigare voro tämligen nyktra, och denna process fortgår alltjämt, såsom statistiken nogsam visat. Men vidare har motboken medfört ett visst psykologiskt tvång på innehavaren att inköpa hela det kvantum, vartill han var berättigad, och sålunda åstadkommit en ökning av alkoholkonsumtionen i stället för minskning. För dem, som på grund av bestämmelserna vägrats motbok, har ingen annan väg varit öppen än den illegala, och denna har i stor utsträckning tillgripits. Och var man nu kommer i landet hör det till ordningen för dagen, att motbokssprit överlåtes eller att man genom lönnbränning eller smuggling skaffar sig det, som nekats på legal väg. Denna illegala trafiks moraliska vådor böra icke underskattas, ty de utgöra en allvarlig fara för samhället självt, därför, att till de överträdelser av restriktionssystemet, som av de flesta människor betraktas såsom icke kriminellt, knyta sig så småningom rent kriminella saker, som med rätta borde beivras.

För staten som sådan bör det därför vara av synnerlig vikt att åstadkomma

en sanering av detta område och ett system för försäljning av spirituosa, som begränsar densamma till minsta möjliga kvantum, samtidigt som det tillför staten de inkomster man rimligen kan begära på grund av rusdrycker-
nas karaktär av lyxvara.

Vid en jämförelse mellan de olika system, som praktiserats i de skandinaviska länderna, förefaller det undertecknad, som om man i Danmark med ett minimum av besvär fått ett gott resultat, under det man i Norge och Finland misslyckats i synnerligt hög grad. Jag är därför närmast anhängare av ett modifierat danskt system, där man t. ex. fritt sålde spirituosa på samma begränsade antal försäljningsställen som nu, men där man genom en höjd beskattning åstadkom ett restriktivt moment, som hölle konsumtionen nere. Detta skulle tillföra staten ökade inkomster och möjliggöra en snabb avveckling av statsskulden, och de flesta medborgare skulle likväl betrakta det som en välsignelse, därför att det röjde upp den tråskmark, som systemet skapat, och den förnedrande personliga kontrollen och snokandet i personliga förhållanden, som nu sker, avskaffades.

På grund av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville begära en objektiv undersökning av de inom de skilda skandinaviska länderna praktiserade restriktionssystemen i syfte att utröna, om man icke för vårt lands vidkommande kunde utforma ett system för försäljning av spirituosa, som samtidigt som det avskaffade den personliga kontrollen och höjde statens inkomster hölle konsumtionen inom måttliga gränser.

Stockholm den 21 januari 1928.

O. W. Lövgren
i Nyborg.